

Seletuskiri määruse eelnõu „Kohtla-Järve Linnavolikogu 28. septembri 2023. a määruse nr 48 „Kohtla-Järve linna noortevolikogu põhimäärus“ muutmise“ juurde

1. Sissejuhatus

Määrusega „Kohtla-Järve Linnavolikogu 28. septembri 2023. a määruse nr 48 „Kohtla-Järve linna noortevolikogu põhimäärus“ muutmise“ täpsustatakse ja täiendatakse Kohtla-Järve linna noortevolikogu valimise ja tegutsemise aluseid lähtuvalt selle tegutsemise kahe aasta kogemusest ning praktilisest vajadusest.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on muuta Kohtla-Järve Linnavolikogu 28. septembri 2023. a määrust nr 48 „Kohtla-Järve linna noortevolikogu põhimäärus“, viies sellesse sisse praktilisest kogemusest tulenevad täpsustused ja sätted, mis aitavad paremini korraldada noortevolikogu valimist ja selle tegutsemist.

3. Eelnõu sisu

Eelnõu § 1 **punktiga 1** viiakse noortevolikogu põhimäärusesse sisse uus säte, mis puudutab noortevolikogu sümboolikat. Kuna tegemist on linnavolikogu juures tegutseva koguga, siis edaspidi tuleb selle sümboolika kehtestada linnavolikogu esimehe käskkirjaga. Ettepaneku sümboolika kehtestamiseks teeb noortevolikogu ise.

Eelnõu § 1 **punktiga 2** täpsustatakse, et kaheks aastaks valitakse mitte noortevolikogu liige, vaid noortevolikogu tervikuna.

Eelnõu § 1 **punktiga 3** täpsustatakse, et noortevolikogu valimistel ei moodustata piirkondi linna kahes suuremas linnaosas, vaid neis linnaosades avatakse valimisjaoskonnad, kus saab kohapeal hääletada. Jaoskondade asukohad ja tööaja määrab noortevolikogu valimisi korraldav noortevolikogu valimiskomisjon.

Eelnõu § 1 **punktiga 4** tunnistatakse kehtetuks määruse paragrahvi 4 lõige 3, mis täpsustab, kes osutub noortevolikogusse valituks hääletamise tulemusena. Selles paragrahvis on see säte üleliigne, kuna valituks osutumise täpsed tingimused on sätestatud paragrahvis 9, mis reguleerib hääletamis- ja valimistulemuste kindlakstegemist.

Eelnõu § 1 **punktiga 5** antakse valimiskomisjonile pädevus panna paika hääletamise täpsed kuupäevad. Seni ei olnud seda pädevust kellelegi antud, määrus sätestas ainult, et valimised toimuvad novembri teisel nädalal iga kahe aasta tagant.

Eelnõu § 1 **punktiga 6** tunnistatakse kehtetuks määruse paragrahvi 5 lõige 2, mille kohaselt korraldas noortevolikogu valimisi linnavalitsus. Määruse sisemise loogika

järgi korraldab valimisi linnavolikogu moodustatud valimiskomisjon, mitte linnavalitsus.

Eelnõu § 1 **punktiga 7** täpsustatakse, et noortevolikogu komisjon tuleb moodustada hiljemalt kaks kuud enne noortevolikogu valimisi ehk hiljemalt septembri esimese nädala lõpuks. Kaks kuud on piisav aeg valimiskomisjoni jaoks, et täita kõik määrusega pandud ülesanded noortevolikogu valimiste korraldamiseks.

Eelnõu § 1 **punktiga 8** lisatakse määrusesse säte, mille kohaselt noortevolikogu valib endi hulgast aseesimehe. Valimiskomisjoni esimees on ametikoha järgi Kohtla-Järve Noortekeskuse direktor. Praktilises elus võib tekkida olukordi, kus esimees ei saa oma ülesandeid täita, ja sel juhul pole olnud selge, kes peaks teda asendama. Üks loogiline lahendus oleks, et esimehe asendaja on sama isik, kes asendab teda noortekeskuse direktorina, kuid direktori asendaja ei ole valimiskomisjoni liige ega oma vastavaid volitusi. Seetõttu on eelnõus pakutud variant, mille kohaselt komisjon ise valib endale aseesimehe.

Eelnõu § 1 **punktiga 9** lisatakse määrusesse säte, mille kohaselt tagab noortevolikogu valimiskomisjoni töö linnavalitsus. See säte paneb linnavalitsusele kohustuse tagada valimiskomisjoni tööks vajaliku ressursi, sealhulgas ruumid, vajalikud rahalised vahendid, nt pabersedelite trükiks, side jne.

Eelnõu § 1 **punktiga 10** viiakse määrusesse sisse sätted, mis täpsustavad noortevolikogu valimiskomisjoni tegutsemise põhimõtteid. Valimiskomisjoni töövorm on koosolek, koosoleku kvoorumiks on vaja vähemalt kolme liikme kohalolu, sealhulgas esimees või aseesimees. Koosolekute protokollid avalikustatakse linna dokumendiregistris.

Eelnõu § 1 **punktiga 11** täpsustatakse, et noortevolikogu valimiskomisjon ei tee kindlaks ainult valimistulemused, vaid ka hääletamistulemuse. Õigupoolest ei saagi teha valimistulemust kindlaks ilma hääletamistulemuste kindlakstegemata, mistõttu on täpsustus oluline.

Eelnõu § 1 **punktiga 12** laiendatakse noorte ringi, kellel on õigus kandideerida noortevolikogusse. Lisaks noortele, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel Kohtla-Järve linnas, saavad edaspidi noortevolikogusse kandideerida ka noored, kelle elukoht ei ole Kohtla-Järvel, kuid kes õpivad Kohtla-Järve linna territooriumil asuvas haridusasutuses (v.a huvikoolid ja täienduskoolitusasutused).

Eesti Vabariigi haridusseaduse kohaselt on haridusasutused lastehoiud, lasteaiad, põhikoolid ja gümnaasiumid, kutseõppeasutused, rakenduskõrgkoolid, ülikoolid, huvikoolid ning täienduskoolitusasutused. Lastehoius ja lasteaias õppivad lapsed ei saa kandideerida noortevolikogusse määrukses seatud vanusepiirangu tõttu (kandideerida on õigus 13–26aastastel noortel). Huvikoolid ja täienduskoolitusasutused on välja arvatud neis õppivate noorte oluliselt väiksema seotuse tõttu Kohtla-Järve ja selle noorte eluga, kui seda on põhikoolides, gümnaasiumides, kutseõppeasutustes, rakenduskõrgkoolides ja ülikoolides õppivatel noortel.

Kohtla-Järvel asuvates haridusasutustes õpib palju aktiivseid noori, kes on väga pühendunud Kohtla-Järve arengule ja kes soovivad panustada Kohtla-Järve noorte ellu, kuid kelle ametlik elukoht on näiteks Jõhvi või Toila vallas. Kehtiva määruse

kohaselt ei ole neil võimalust kandideerida noortevolikokku, kuigi nende igapäevane tegevus ja huvid on tugevalt seotud just Kohtla-Järve linnaga. Muudatus aitab kaasata noortevolikogu töösse rohkem motiveeritud noori, kes soovivad osaleda Kohtla-Järve linna noorte otsustusprotsessides ja arengus. Sellega luuakse võrdsed võimalused kõikidele noortele, kes soovivad panustada noortevolikogu kaudu linna arengusse ja noorte heaolusse.

Eelnõu § 1 **punktiga 13** täpsustatakse, et noortevolikogu kandidaatidel tuleb kandideerimisavalduses esitada oma kontaktandmed. See on oluline, et pärast valimisi oleks võimalik kandidaatidega ühendust saada.

Eelnõu § 1 **punktiga 14** täpsustatakse kogu regulatsiooni, mis puudutab noortevolikogu valimiste korraldamist kandidaatide ebapiisava arvu korral. Kui kandidaate on vähem kui 13, siis lükatakse valimised ühe kuu võrra edasi ning antakse aega täiendavate kandidaatide esitamiseks. Kui aga ka siis on kandidaate vähem kui 13, siis korraldatakse korralised valimised aasta pärast ja senise noortevolikogu volitused pikenevad selle aja võrra.

Eelnõu § 1 **punktiga 15** täpsustatakse kogu paragrahvi 7 sisu. Kui kehtivas määruses räägitakse valimisõigusest, siis eelnõu kohaselt hääletamisõigusest, analoogselt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse sätetega. Lisaks täpsustatakse, et hääleõiguslik noor peab vastama vanusekriteeriumidele hääletamise ajal.

Eelnõu § 1 **punktiga 16** jäetakse paragrahvist 8 välja säte, mis reguleerib identifitseerimist elektroonilisel hääletamisel, kuna sama säte on olemas paragrahvis 4.

Eelnõu § 1 **punktiga 17** täiendatakse määrust sättega, mille kohaselt lisatakse hääletamistulemuste kindlakstegemisel pabersedeliga antud häätele elektrooniliselt antud hääled. Seni ei olnud see reguleeritud ja määruse teksti võis tõlgendada selliselt, et arvesse lähevad ainult paberil antud hääled.

Eelnõu § 1 **punktiga 18** täpsustatakse, et noortevolikogu valimiskomisjon ei registreeri kandidaatide pingerida, vaid koostab selle ning vormistab oma otsusega, mis kantakse protokollis.

Eelnõu § 1 **punktiga 19** jäetakse paragrahvist 9 välja viide paragrahvi 4 sättele, mis omakorda jäetakse välja eelnõu punktiga 4. Valimistulemuste kindlakstegemise sätted on olemas paragrahvis 9 endas ja viide mujale ei ole vajalik.

Eelnõu § 1 **punktiga 20** viiakse määrusesse säte, mille kohaselt noortevolikogu valitud koosseis kinnitatakse linnavolikogu esimehe käskkirjaga. Käskkirja aluseks on noortevolikogu valimiskomisjoni koostatud pingerida. Käskkirja puhul on tegemist haldusaktiga, mis avalikustatakse linna dokumendiregistris.

Eelnõu § 1 **punktiga 21** täpsustatakse, millal hakkavad kehtima valitud noortevolikogu volitused. Senise regulatsiooni asemel, mille kohaselt algasid volitused valimistulemuste linna veebilehel avalikustamisele järgneval päeval, algavad eelnõu kohaselt volitused linnavolikogu esimehe käskkirja

teatavataktsegemisest. See on üldine regulatsioon linnavolikogu esimehe käskkirjade puhul.

Eelnõu § 1 **punktiga 22** täpsustatakse, et valitud noortevolikogu esimese istungi kutsub kokku ja seda juhatab kuni noortevolikogu esimehe valimiseni linnavolikogu esimees. Seni ei olnud linnavolikogu esimehe pädevus istungi juhatamisel reguleeritud.

Eelnõu § 1 **punktiga 23** täpsustatakse, et noortevolikogu töövorm ei ole koosolek, vaid istung. Tegemist on määruse terminoloogia ühtlustamisega.

Eelnõu § 1 **punktiga 24** sätestatakse, et liikme võib noortevolikogust välja arvata noortevolikogu koosseisu häälteenamusega. Seni oli selline võimalus noortevolikogu istungi häälteenamusega. Tegemist on väga olulise otsustusega, mis riivab noortevolikogu liikme õigusi olulisel määral, mistõttu on mõistlik kehtestada suurem häälearv otsuse tegemiseks. Uue sätte kohaselt peab väljaarvamise poolt hääletama vähemalt seitse noortevolikogu liiget.

Eelnõu § 1 **punktiga 25** sätestatakse, et noortevolikogu esimehel tuleb teha linnavolikogu esimehele esildis noortevolikogu liikme noortevolikogust väljaarvamiseks, kui liige on puudunud järjestikku kolmelt istungilt ilma mõjuva põhjusega või istungi juhatajat teavitamata.

Eelnõu § 1 **punktiga 26** täpsustatakse, et täiendavad valimised korraldatakse ainult puuduvate liikmete leidmiseks, mitte ei korraldata uusi valimisi, mida saaks tõlgendada kui kogu noortevolikogu uusi valimisi.

Eelnõu § 1 **punktiga 27** lisatakse määrusesse säte, mille kohaselt kõik muudatused noortevolikogu koosseisus vormistatakse haldusaktiga – linnavolikogu esimehe käskkirjaga. Selliselt on kõik muudatused dokumenteeritud ja avalikustatud, neil kõigil on määrusest tulenev õiguslik alus ja viited muudatuste aluseks olevatele dokumentidele.

Eelnõu § 1 **punktiga 28** tuuakse määrusesse mõiste „erakorralised noortevolikogu valimised“, mis toimuvad, kui olemasolev koosseis muutub töövõimetuks. Täpsustatakse, et erakorraliselt valitud noortevolikogu koosseisu volitused kehtivad kuni korraliste valimisteni.

Eelnõu § 1 **punktiga 29** täpsustatakse, et noortevolikogu liikmete täiendavad valimised kui noortevolikogu erakorralised valimised korraldab noortevolikogu valimiskomisjon linnavolikogu esimehe ettepanekul, kuna just linnavolikogu esimehel on kõige parem ülevaade noortevolikogu aktuaalsest seisust ja vajadusest valimiste korraldamiseks korraliste valimiste vahelisel ajal. Täiendavate ja erakorraliste valimiste protseduurid, sealhulgas hääletamise kuupäevad, kandideerimisavalduste esitamise tähtaeg, jaoskonnad ja nende tööaeg jne, on noortevolikogu valimiskomisjoni pädevuses. Oluline on, et kandideerimisavalduste esitamise ja hääletamise alguse vahel ei tohi olla vähem kui kolm nädalat.

Eelnõu § 1 **punktiga 30** täpsustatakse, et noortevolikogul ei ole juhatust, vaid on juhtorganid. Tegemist on määruse terminoloogia ühtlustamisega.

Eelnõu § 1 **punktiga 31** sätestatakse nõue avalikustada noortevolikogu istungite protokollid linna dokumendiregistris. Seni seda nõuet ei olnud, kuigi protokollid avalikustatakse.

Eelnõu § 1 **punktiga 32** viiakse sisse normitehniline parandus, mis puudutab linnavolikogu nimetust tekstis.

Eelnõu § 1 **punktiga 33** lisatakse määrusesse rakendussäte, mille kohaselt valitakse 2025. aastal noortevolikogu üheks aastaks. Määrusega sätestatud kaheaastase perioodi asemele ühekordselt teistsuguse tähtaja sätestamine on tingitud noortevolikogu valimiste sattumisest samale ajale linnavolikogu valimisega. See asjaolu võib oluliselt raskendada noortevolikogu valimiste korraldamist ja uue koosseisu volituste algust, kuna piisavalt palju noortevolikogu valimistega seotud tegevusi on seotud või sõltuvuses linnavolikogust ja linnavalitsusest, keda valitakse ja kes asuvad ametisse samal ajal. Vältimaks noortevolikogu valimiste sattumist samale ajale linnavolikogu valimistega teeb eelnõu algataja ettepaneku valida 2025. aastal noortevolikogu üheks aastaks ja siis edaspidi määrusega sätestatud kaheaastasteks perioodideks, mis ei kattu linnavolikogu valimistega.

4. Määruse kehtestamisega seotud majanduslikud kulud

Määruse kehtestamisega ei kaasne majanduslikke kulusid.

5. Määruse mõju

Eelnõul on positiivne mõju, kuna see täpsustab Kohtla-Järve linna noortevolikogu valimiste korraldamist ning tegutsemise põhimõtteid ja üksikasju.

6. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi ega vähetuntud termineid.

7. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei ole vajalik võtta vastu rakendusakte.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.